

PRZYGOTOWANIE ADAPTACJI FILMOWEJ

Grupa docelowa: Profesjonaliści branży audiowizualnej: techniczne aspekty realizacji produkcji filmowych, działania branży, finansowania produkcji; materiał filmowy do wykorzystania w pracy zawodowej.

Proces przygotowywania adaptacji filmowej zwykle jest czasochłonny i obejmuje wiele aspektów, które należy uwzględnić zanim przystąpi się do właściwych prac nad scenariuszem filmu.

Podczas Offcamerowych warsztatów Isabelle Fauvel, konsultantka scenariuszowa (m.in. filmu *Dwie kobiety* [2017, reż. Martin Provost] i producentka takich dzieł jak biorący w głównym konkursie festiwalu w Cannes *Léolo* (1992, reż. Jean-Claude Lauzon) dzieliła się wiedzą na temat etapów tworzenia adaptacji filmowej, ze szczególnym uwzględnieniem wstępnej części tego procesu.

Zdaniem Isabelle Fauvel proces przygotowywania adaptacji filmowej można porównać do historii miłosnej:

- 1) Najpierw trzeba „zakochać się” w adaptowanym dziele, czyli dobrze je poznać.
- 2) Potem „zaręczyć się”, czyli podpisać wszelkie wymagane dokumenty związane z przejęciem praw do adaptacji utworu. Szczególnej konsultacji prawnej wymagają tutaj biografie jako podlegające dodatkowej ochronie prawnej.
- 3) Ryzyko „rozvodu” z adaptowanym dziełem zawsze istnieje - czasem trzeba odpuścić, jeśli proces adaptacji przedłuża się nadmiernie, a przeszkody (np. finansowe lub brak „chemii” między partnerami zaangażowanymi w produkcję) nie pozwalają dokończyć tego procesu.

Na każdym etapie procentuje wzajemne zaufanie partnerów współtworzących adaptację, a szczęśliwy koniec tej współpracy oznacza zdrowe dziecko = udany film.

Materiał wideo: Posłuchaj jak Isabelle Fauvel opowiada o historii miłosnej, która powstaje w trakcie tworzenia filmu.

[PRZYGOTOWANIE ADAPTACJI FILMOWEJ(00:00-07:04)]

ad. 1) Trzeba śledzić rynek książkowy i trendy na nim, bo proces przygotowywania filmu trwa czasem bardzo długo i na ekranizację może być wielu chętnych. We wstępnych rozmowach z autorami książek i producentami procentuje pogłębiona znajomość dzieła.

Materiał wideo: Posłuchaj.

[PRZYGOTOWANIE ADAPTACJI FILMOWEJ (07:04-09:01)]

ad. 2) Po nabyciu praw do adaptacji warto utrzymywać kontakt z pisarzem i wydawcą i być otwartym na ich pomysły. Autor książki może podrzucić pewne idee adaptacyjne, zanim jeszcze do działania przystąpi scenarzysta.

Należy mieć wyraźną wizję scenariusza jeszcze zanim zaczniesz się rozmawiać ze scenarzystą. Trzeba wiedzieć, które fragmenty książki nadają się do ekranizacji, a które należy odrzucić już na samym początku (czy to z powodów ekonomicznych, czy dla zachowania spójności dzieła).

Należy dać przeczytać zarys adaptacji (treatment, wstępny scenariusz) najpierw osobom, którzy nie znają książki i zacząć rozmowy z potencjalnymi producentami dopiero, gdy zbadano sytuację praw do adaptacji i ma opcję na możliwość adaptowania utworu literackiego.

Warto mieć wsparcie kogoś z działu produkcji w procesie negocjacji nabycia praw do adaptacji – producenci będą lepiej orientować się w rynkowych cenach praw.

Materiał wideo: Posłuchaj.

[PRZYGOTOWANIE ADAPTACJI FILMOWEJ (09:01-22:58)]

W przypadku adaptowania książek na seriale trzeba negocjować na dużo dłuższe terminy, bo nie wiadomo, ile sezonów one potrąją.

Materiał wideo: Posłuchaj.

[PRZYGOTOWANIE ADAPTACJI FILMOWEJ (22:58-24:38)]

Podczas rozmów z producentami trzeba bronić własnej wizji adaptacji, nie wolno ugiąć się pod ich porównaniami adaptacji z oryginałem książkowym. W procesie adaptacji pewne odstępstwa od oryginału są nieodzowne.

Materiał wideo: Posłuchaj.

[PRZYGOTOWANIE ADAPTACJI FILMOWEJ (24:38-26:32)]

Wyrazistą wizję scenariusza należy również zaproponować scenarzyście, którego dla oszczędności czasu warto wynająć już na etapie negocjowania nabycia praw do adaptacji.

Materiał wideo: Posłuchaj.

[PRZYGOTOWANIE ADAPTACJI FILMOWEJ (26:32-27:11)]

Adaptowanie biografii powoduje dodatkowe ryzyko prawne – trzeba uzyskać zgodę na przedstawienie pewnych faktów z życia osób przedstawionych na ekranie od osób żyjących lub ich spadkobierców. Rażąco odstępstwa od rzeczywistości mogą skończyć się procesem sądowym, który może ograniczyć dostępność realizowanego dzieła, zahamować cały proces jego eksploatacji lub narazić na szwank utratę reputacji w środowisku (w skrajnych przypadkach występują również zakazy pracy w zawodzie po wyroku sądowym). Należy jednak pamiętać, że można zawsze negocjować pewne sposoby ekranowego przedstawiania, a czasem wystarczy poprzedzić film odpowiednią wzmianką, że nie stanowi on wiernego odtworzenia rzeczywistych zdarzeń.

Materiał wideo: Posłuchaj.

[PRZYGOTOWANIE ADAPTACJI FILMOWEJ (27:11-34:23)]

Trzeba pamiętać o małym uposażeniu dla tłumacza. Tłumaczenie książki nieobecnej wcześniej na danym rynku pozwala wypromować utwór i negocjacje z producentami stają się łatwiejsze. Jeśli książka została już przetłumaczona, a nie zna się języka oryginalnego utworu, to należy nawiązać kontakt z wydawcą i uzyskać prawa do tłumaczenia.

Materiał wideo: Posłuchaj.

[PRZYGOTOWANIE ADAPTACJI FILMOWEJ (34:23-36:20)]

Ćwiczenia:

1. Prześledź listy najpopularniejszych i najbardziej docenianych książek roku. Sprawdź, czy są wśród nich takie, które wydają się możliwe do zaadaptowania na niskobudżetowy film.
2. Opracuj treatment adaptacji swojej ulubionej książki. Przedstaw go osobom niezwiązanym zawodowo z kinem i zapytaj o zainteresowanie taką adaptacją.
3. Przeprowadź symulację rozmowy z jednym z prominentnych producentów. Jakimi argumentami przekonasz go do ekranizacji twojego pomysłu na ekranizację?